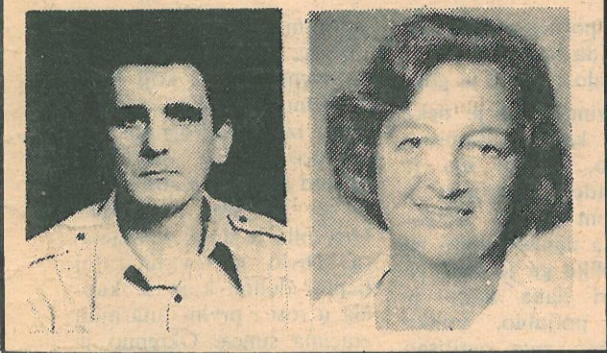

PIŠETA IN UREJUJETA:

Lojze Košorok
in Pavla Gruden

Vprašanje BODOČNOSTI.
Kar po domače

Lansko leto, gledano s svetovnega stališča, je bilo menda eno najslabših let od konca minule vojne pa do danes. Škoda, da ga človeštvo ni moglo prespati - morda bi se zbudilo blage volje, tako pa je ostalo v previsu med vojno in mirom. Mislim, da je mir sveta ena največjih iluzij dokler bo svetu vladar denar in mogočniki, ki jim blagor sveta ni mar. Izgleda, da se je človeštvo izpreglo in kakor avtomobil brez šoferja drvi v pogubo, ker je izgubilo iz vida svoje omejitve in možnosti za pozitivno rast. Malo je na svetu ljudi, ki so dosegli tisto stopnjo zrelosti, ki jim dovolj, da prostovoljno žrtvujejo vsaj del tistih dobrin, na podlagi katerih bi svet mogel kreniti k občemu dobru za vse. Tako pa človeštvo še vedno ostaja suženj slabih podzavestnih strasti, /takih imak vsak dovolj/, in istočasno suženj tiranov, ki hlepe po oblasti, čeprav vedno, da bi človeštvo odleglo, če bi se umaknili s svetovnega odra. Med te ljudi spadajo finančni moguli in tisti politiki, katerim ni do tega, da bi maličlovek mogel sebi ustvariti vsaj dostojno eksistenco.

Ni čudo, da se nam je mladina izjalovila. Stopa v svet, ki zahteva močnega duha, da mu mlad človek že pri prvem koraku k samostojnosti ne bi podlegel, kajti korupcija vlada vsepovsod. Ta problem je posebno občuten v zapadni družbi in v tistih ostalih delih sveta, kjer so se je našli mogočniki, ki so takorekoč lastniki celih držav, v katerih životari ljudstvo, ki nima niti požnosti, da bi se borilo za obstanek želodca, a kaj šele za razvoj razuma. Plode se kakor muhe, stradajo bolj kot živeli in umirajo od pomanjkanja človeške milosti, katere je ravno toliko, da zadržuje hitro smrt in ustvarja varljive upe na boljše življenje, med tem ko se njihovi vladarji in takorekoč lastniki pogajajo z zapadnimi silami za ustvarjanje novih milijonov na njihovih osebnih računih v zapadnem svetu.

Človek, ki zrelo, to je, popolnoma nepristransko in brez strahu gleda v sadnjo ve, da propast sveta leži v kapitalizmu. Kapitalizem je ta, ki ne da človeštvu, da bi se razsvetlilo, in kapitalizem je ta, ki je povzročil ideolosko-politične borbe vsled katerih se danes človeštvo nahaja v kleščah, vesil. Ljudstva so začela uvidevati, da jim ekonomsko politične skrajno-

sti strežejo po življenju. Jasno je, vsak dan bolj in bolj, da ljudstvo tako naprej ne more. Ni se čuditi niti zgražati nad ljudskimi upori ki so se že razvili v manjše vojne. V kolikor nam je še preostala bodočnost sveta, bi bilo dobro, da se ogledamo na tiste zemlje, ki se ne ozirajo niti na levo niti na desno, ampak so opustile vse rasne, verske, politične in razredne predsodke /vsaj do neke mere, ker smo pač samo ljudje šele na poti k razsvetljenosti/ in si skušajo v mirnem odnosu z ostalimi narodi ustvariti življensko ravnotežje.

Pot to ravnotežje pa zahteva takorekoč nov začetek. Predmet tega začetka naj bi bila predvsem mladina. Kajti iz nezadovoljne, nepravilno vzgajane, in duhovno izkoriščane mladine /versko in politično/ je nastal svet, v katerem se današnja mladina ki je le žrtev cele verige politično gospodarskih sistemov, katerih ustvarjalci so generacije ravnodušnih množic in popolnoma nemoralni vladni sistemi - ne znajde.

Leto 1979 naj bi bil vstop na to pot k novemu začetku boljše bodočnosti človeštva, če je to sploh še mogoče, z mednarodno posvetitvijo dobrobiti otrok. Ljubezen je ta, ki je svetu potrebna. Začetek ljubezni naj bi bil v družini. Zdi se mi, da je sobodna civilizacija, ki je postavila v toku svojega razvoja tehnologijo na prvo mesto, a družino na zadnje, že skoraj zaključila svoj časovni krog. In, ker je danes osebna inicijativa, /čeprav gesla trde drugače/ kakor kaplja v morje, kar se tiče dobrobita po človeštvu, je uspeh mednarodnega leta otrok odvisen predvsem od človekoljubnosti političnih sistemov držav, ki so pristopile k programu za leto otrok.

Pavla Gruden

Človeštvo mora storiti konec vojni, da vojna ne bi pokončala človeštvo.

John F. Kennedy

Zemlja ima dosti za vsakogar potrebe, toda ne za požrešnost vsakogar.

Mahatma Gandhi

POMEMBNE SO VSE
ČLOVEKOVE PRAVICE

NEW YORK-Razprave v OZN so prejšnji teden minile v znamenju tridesetletnice, odkar je bila sprejeta deklaracija o človekovih pravicah. Ob tej priložnosti so govorili diplomati številnih držav, mnogi šefi držav pa so poslali svetovni organizaciji poslanice, v katerih izražajo pričakovanje, da bo OZN konstruktivno in univerzalno prispevala k uresničitvi in nadaljnjemu razvijanju te pridobitve človeštva.

Predstavniki držav se poleg tega zavzemajo za neločljivost in medsebojno odvisnost vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin državljanov in političnih, prav tako kot tudi ekonomskih, družbenih in kulturnih. Večina predstavnikov je opozorila predvsem na množično kršitev pravic narodov in posameznikov pod nadvlado kolonializma in rasizma, pod tujo okupacijo, pod vsake vrste tujo nadvlado.

Jugoslovanski veleposlanik Miljan Komatina je poudaril, da bi bilo resnično uveljaviti človekovih pravic najmanj v prid, če bi te pravice jemali kot instrument za vsiljevanje družbenih modelov in konfrontacijo političnih sistemov. "Zlasti škodljive se nam zdijo dvojne norme in merila za uresnič-

evanje človekovih pravic, pri čemer tičijo v ozadju vedno zgolj ideološki kriteriji, ozki sebični interesi in ostaline koncepcij gladne vojne ... Pomembno je, da onemogočimo zlorabljanje človekovih pravic za vmešavanje v notranje zadeve drugih držav ali medblokovsko kosaanje, ker to ne le da ne prispeva k poglobljanju človekovih pravic, temveč povzroča zaostritev v mednarodnih odnosih," je dejal Komatina.

Jugoslavija je za to, da naj državljanske, politične, ekonomske, socialne in kulturne pravice veljajo za "enako pomembne". Posebej se zavzema tudi za konkretizacijo pravic narodnostnih manjšin.

Komatina je v tej zvezi opozoril na pobudo, ki jo je dala Jugoslavija pred dvema letoma, da bi pripravila splošen mednarodni dokument, v katerem bi opredelili pravice manjšin. Za uresničevanje teh pravic je "predvsem odgovoren večinski narod, zakaj težko si je zamisliti resnično svobodo večinskega naroda, če te svobode ne zagotovi narodnostni manjšini". Jugoslovanski veleposlanik je med drugim še poudaril, da "ni mogoče uresničiti demokracije brez nacionalne svobode".

NOV SLOVENSKI KONGRESMAN

Na nedavnih ameriških volitvah v kongres je bil za novega člana ameriškega kongresa izvoljen tudi slovenski rojak Ray P. Kogovsek, 37-letni sin slovenskega jeklarskega delavca iz Puebla v državi Colorado. Kogovsek je član demokratske stranke in se je že od leta 1973. aktivno udeleževal v senatu države Colorado.

Novi kongresman iz države Colorado je zamenjal prejšnjega demokratskega predstavnika Franca Evansa, ki je zastopal to državo v kongresu od leta 1965, v zadnjem času pa je postal precej neprijateljen. Pred primarnimi volitvami je raje stopil v pokoj, kakor pa da bi se spopadel s Kogovškom.

Izvolitev slovenskega rojaka Raya Kogovška v ameriški kongres je prišla v pravem času, saj se je v preteklih letih upokojila vrsta uglednih osebnosti našega rodu, ki so delovali v Washingtonu. Tako je zapustil senat leta 1968 Frank Lausche, leta 1975 se je upokojil kongresman John Blatnik, letos pa nista ponovno kandidirala za člana kongresa dosedanja kongresmana slovenskega porekla Philip Ruppe in Joe Skubitz.

ZANIMIVOSTI IN NOVICE
IZ DOMOVINEDELEGACIJA
SLOVENSKE SKUPNOSTI
V RIMU

RIM-Predsednik italijanske vlade Giulio Andreotti je delegaciji slovenske narodne skupnosti v Italiji, ki ga je obiskala 14. decembra zagotovil, da bo posebna vladna komisija, ki je bila ustanovljena za proučevanje problemov manjšine kmalu zaključila svoje delo. Vlada bo na podlagi rezultatov njene dela pripravila zaokrožen okvir za reševanje tega pomembnega vprašanja in sicer v tesnem sodelovanju z deželnimi oblastmi.

Slovenska delegacija je predsedniku Andreottiju predstavila svoje zahteve v štirih točkah: prvič, posebna vladna komisija, ki proučuje vprašanja slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, mora čimprej zaključiti delo. Drugič: vlada naj posreduje članom komisije ustre-

zna navodila, tako da bodo rezultati dela komisije v skladu s principi republikanske ustave in da bodo štiti pravice slovenske manjšine. Tretjič: predstavniki vlade bi morali v parlamentarnih komisijah, kjer že poteka razprava o zakonskih osnutkih KPI in PSI za globalno zaščito Slovencev, sodelovati aktivno pri pripravi zakona. In četrtič: italijanski parlament bi moral sprejeti zakon o globalni zaščiti slovenske manjšine v Italiji, pred volitvami v evropski parlament.

LJUBLJANA V
KONGRESNI INDUSTRIJI

LJUBLJANA-V Evropski zvezi kongresnih mest sta bila od jugoslovanskih mest doslej vključena le Beograd in Zagreb. Zdaj je postala njena članica tudi Ljubljana oziroma njena turistična zv-

METLIŠKA KLET POLNA
VINA

Čeprav je na prvi pogled nerazumljivo, je vendar res, da je metliška Vinska klet v letošnji jeseni odkupila doslej največ grozdja, ki so ji ga ponudili belokranjski vinogradniki. Vedeti je namreč treba, da je bila letošnja letina zaradi hude spomladanske pozebe ena najslabših v Beli krajini v zadnjih letih.

S pametno politiko odkupa, predvsem pa s poštenim in odkritim odnosom do vinogradnikov je metliški kleti uspelo, da je v nekaj letih na najbolj nazoren in prepričljiv način dokazala, da se vinogradnikom bolj splača kleti prodati grozdje, kot pa da se sami - največkrat na nestrokoven ali vsaj ne dovolj strokoven način - ukvarjajo še s kletarjenjem. Medtem ko je odkup grozdja zagotovljen, saj Vinska klet še ni zavrnila ponujenega grozdja domačih vinogradnikov, pa je z vinom drugače. Zaradi nestrokovnega kletarjenja vino v domačih zidanicah hitro izgublja kvaliteto in v primeru bogate letine, ko je ponudba večja od povpraševanja, se kaj rado izgodi, da neprod-

ano vino obleži v sodih.

Odkupna cena grozdja je višja od cene za vino, če seveda upoštevamo vse stroške in delo s predelavo grozdja.

Še posebno zadovoljni so bili vinogradniki letos, ko je klet kljub težavam s pomankanjem vinskih posod odkupila vse ponujeno grozdje, poleg tega pa velika ponudba ni prav nič zmanjšala odkupnih cen.

Skupinska obnova vinogradov omogoča zasebnim vinogradnikom, da za obnovo vinogradov dobijo ustrezne kredite. Zasebni vinogradniki se v ta namen organizirajo v vinogradniško skupnost, ki je v sestavi ene izmed organizacij združenega dela. Za obnovo so na voljo potrebna finančna sredstva, investicijski stroški so manjši ker skupno delo poceni rigoljanje, dovoz in nabavo materiala, skupna pota in enotno izpeljane terase omogočajo tudi manjšim vinogradnikom strojno obdelavo in kompleksno zaščito trte. Vinogradnikom je zagotovljena strokovna pomoč, kar je odlično predvsem pri obnovi in tudi pri nadaljnji oskrbi vinogradov.

eza, pri kateri so ustanovili odbor za kongresno dejavnost. Vanj so mimo drugih vključili tudi bodoči kulturni dom Ivana Cankarja, s katerim bo Ljubljana dobila svojo prvo pravo kongresno dvorano, ki je seveda eden od pogojev za članstvo v evropski zvezi. Ljubljanski kongresni turizem se je tako dokončno priključil kolesju takojmenovane kongresne industrije. Mesto, ki ni na spisku evropske zveze, kratko in malo izpade iz mednarodne ponudbe. Prvi kongres, ki ga bo Ljubljana organizirala pod novim "okriljem", bo kongres jugoslovanskih zdravnikov-kancerologov.

JUBILEJ ZVEZE
ČEBELARSKIH DRUŠTEV

GRIŽE-V tem kraju žalske občine so proslavili 70-letnico obstoja Zveze čebelarskih društev Slovenije. Ob tej slovesnosti so odkrili spomenik narodnemu gospodarju Janezu Golčniku, piscu prve čebelarske knjige v slovenskem jeziku.

REKORDNA UDELEŽBA
NA MEDNARODNEM
BIENALU V KORPU

Mednarodni bienale kombinirane fotografije v Kopru se je presenetljivo hitro razvil v prvorazredno prireditelje te vrste v Evropi. Za letošnji bienale, doslej drugi svoje fotografije kar 600 avtorjev iz Avstrije, Italije, Nizozemske, Zahodne Nemčije, Čehoslovaške, Dans-

ke, Madžarske, Bolgarije, Grčije, Velike Britanije, Sovjetske zveze, Poljske in Jugoslavije. Kvaliteta prispelih del je po oceni mednarodne žirije, ki je že izbrala nagrajence, na izredni ravni.

Razstavo, na kateri bo seveda predstavljen le ožji izbor z 2. bienala kombinirane fotografije, bodo v koprski loži odprli 22. decembra.

SEKRETAR
MEDNARODNEGA
ZDRUŽENJA ZA
VARSTVO VERSKE
SVOBODE V SLOVENIJI

LJUBLJANA-Predsednik slovenske komisije za odnose z verskimi skupnostmi Stane Kolman je sprejel na obisk generalnega sekretarja Mednarodnega združenja za varstvo verske svobode iz Berna Pierra Lanaresa.

Pierre Lanares je v pogovoru pojasnil status, vlogo in dejavnost združenja, nato pa je Stane Kolman gosta seznanil z načeli, na katerih slonijo odnosi med ružbo in verskimi skupnostmi v Sloveniji in Jugoslaviji, ter s pravnim položajem verskih skupnosti ter s sedanjim stanjem odnosov med družbo in verskimi skupnostmi v Sloveniji. Generalni sekretar Mednarodnega združenja za varstvo verske svobode je v pogovoru izrazil zadovoljstvo nad doseženo stopnjo odnosov na tem področju ter ugodno ocenil poti in metode za njihovo nadaljnje utrejevanje.

Jugoslovensko-Australisko društvo iz Newtown-a obaveštava sve zainteresovane da ce se u subotu 13.1.1979. g. u 7 sati uvece prikazivati Žurnal: 4-ta epizoda Otpisani i Film: 9-ta i 10-ta epizoda Otpisani. Film se prikazuje na adresi: Newtown Public School, Newtown.
Napomena: Sav prihod od filma ide u korist Jugoslovanske Etničke škole iz Newtown-a.

UPRAVA

DUŠEBRIŽNICI

Poštovani gospodine uredniče. Ovaj naslov nije slučaj. On je nameran i najadekvatniji da jednom rečju okarakterise sve "one" koji se brinu za nas, naše zdravlje, naše mišljenje, naš rad, našu zainteresovanost, naše nacionalne osećaje, naše članstvo u pojedinim klubovima i organizacijama - koje niču kao pečurke u ovoj kišnoj godini, za naš san (ili spavanje) i ne znam ti ja šta sve ..., da okarakterise SVE "one" koji se brinu za nas Srbe, ili samo misle da se za nas brinu.

Povod za ovaj članak je rubrika GOVOREĆI OTVORENO u Našim Novinama br. 49. Čestitam gospodinu Bogoljubu Samardžiću koji je otvorio vrata jednoj otvorenoj i zdravoj diskusiji, koje su se manje više plašili mnogi, plašili su se da ne bi niko od naših dušebrižnika nešto rekao, da ga možda ne bi opet pustili u Jugoslaviju, ili da ne bi možda nekom za to "odgovarao". Da, to je tako ako se zoveš Srbinom. Ali ako si Hrvat kao Vlado Lušić, onda možeš primiti i Mušića i Pažina, otići u Jugoslaviju, hodati tamo po crvenim tepisima, vratiti se natrag i opet nastaviti kolabirati i sa Mušićem i sa Pažinom i ne znam ti ja s kime i promovirati se u HRVATSKOG LINGVISTIČKOG DUŠEBRIŽNIKA. Kako vidite sada smo naišli na drugu vrstu dušebrižnika, ali se puno ne razlikuje od prvih, jer samo Srpsko ime za sebe, za sve njih predstavlja nacionalizam ili šovinizam.

Treba li da vapijemo za plodovima HELSINŠKE i BEOGRADSKOJ konferenciji za prava čoveka ili su ti plodovi satruli pre nego što su sazreli? Pišući ove red-

ve svestan sam da stojim gordo iznad svih dušebrižnika svih boja i nacionalnosti i mogu reći da sam veći patriota od njih. Zašto je SVIMA NJIMA SRPSKO IME KOST U GRLU? Da li se iko od njih pita koliko je žrtve dao taj SRPSKI NAROD i dozvoljava da i dan danas TAMPUŠARI i PROLEĆARI (ovde sam upotrebio vaš izraz) gaze po toj svetinji. O, Bože kada bi samo JASENOVAČKE ŽRTVE mogle da progovore. Zašto naši dušebrižnici gledaju kroz prste novom talasu Trampušara i Prolećara, kao svom mezimčetu. Pa dokle će Srpski narod biti pastorka svoje rođene majke.

Ja mislim da dušebrižniku Lušiću i onima koji ga dovodeše na radio, nema više mesta tamo. On će sigurno posle njegove "lekcije o hrvatskom jeziku" biti unapređen i čin satnika novog talasa Prolećara. Možda bi mu mesto urednika Spremnosti više odgovaralo. Hvala na prostoru.

Mihajlo Savić
Liverpool, N.S.W.

Poštovani čitaocē,
Iz Vašeg pisma se vidi da ste i Vi, pored mnogih drugih, ogorčeni i zabrinuti zbog pojave raznih struja i "talasa" nacionalizma.

Da je to veoma štetno, posebno u iseljeništvu, nije uopšte potrebno trošiti reči ni prostor.

Međutim, svaki ekstremni nacionalizam je bio kratkog veka, pa treba dostojanstveno i mirno, argumentovano odgovoriti onima koji pokušavaju da BRACU ZAVADE.

DA LI SU SAMO SRBI PRAVOSLAVNE VERE?

Poštovani gosp. Uredniče, Ovo pismo pišem Vam u emitivnom raspoloženju, što će reći da sam ljut!

Ljut sam na list NOVOSTI koje je u broju od 5. januara na prvoj strani objavilo uvodnik-pozdrav povodom proslave pravoslavnog Božića. Na kraju teksta stoji doslovno ovo:

"U ime NOVOSTI mi upućujemo svim Srbima širom Australije Božićne pozdrave". Mir Božiji, Hristos se rodi!

Postavljam pitanje: -Da li samo Srbi proslavljaju pravoslavni Božić, da li su samo oni pravoslavne vere, ili postoje i Makedonci, Crnogorci, Rusi, Bugari i drugi Sloveni koji ne samo što pripadaju Pravoslavnoj veri, već i proslavljaju Pravoslavni Božić i pravoslavnu Novu Godinu?

Molim Vas da objavite ovo pismo i po mogućstvu odgovorite na moje pitanje. Ili, možda ja grešim - možda su ovi drugi narodi prešli u neku drugu veru?

P. Božinovski,
Newtown, N.S.W.

Dragi Gosp. Božinovski, Vaše pismo objavljujemo, iako nerado. Bilo bi mnogo bolje, i pravilnije, da ste pismo poslali uredništvu NOVOSTI. Ali, eto kada ga već objavljujemo želeli bi da damo i naš komentar:

Uvereni smo da tekst u NOVOSTIMA nije zlonameran, već da se radi o slučajnoj omašci koju može počinuti svako. Nebi trebalo da jedan propust koji (nadam se) nije nameran primete suviše k srcu. Posebno radi toga jer znamo da uredništvo Novosti ZNA (!?) ko su Srbi, Crnogorci, Makedonci i drugi doseljenici Pravoslavne vere.

Pošto se to dogodilo za Božić, kada se svima prašta, oprostite i njima ovu slučajnu omašku.

NA PRODAJU
Drvo-tokarska mašina sa klupom. Velika količina materijala i ugovori za celu iduću godinu. Obratite se na telefon: 358-6213.

NEPROČITANO PISMO

Nadzemaljsko lijepa purpurna boja večernjeg neba plantjela je na zapadnoj strani horizonta. Sunce se nerado oprastalo svojim poslednjim ružičastim zracima od prekrasne doline i blagih brežuljaka sa kojih je se vidjela ova prirodna ljepota i prekrasni spektakl boja. Smjenjivao se dan sa večeri.

Prve sive sjenke noći padale su lagano na obližnje brežuljke ali nisu mogle tako brzo da preplave tu prekrasnu dolinu u podnožju Romanije. Na obližnjim stablama još jasno se razlikovala zlatno-žuta boja lišća, pomješana sa crveno braon i još po kojim zalutalim zelenim listom. Posvuda je vladala čudnovata tišina koja je još više upotpunjavala ljepotu te doline.

Jedan jedini izbljedjeli put prosjecao je dolinu i lagano se peo na obližnji brežuljak na kome je ugnjezdjeno sjedila jedna već oronula kućica. Put je zaista skoro bio zarastao što je jasno govorilo da nije baš tako često gažen i upotrebljavan. Kuća je bila još u djednjem stanju, tako da bi svako pomislio da je nastanjena. Nekad bjelo okraćeni zidovi sad su bili izranavljeni, a napukle šupljine čerpića već dugo vremena nisu bile lijepljene. Ma da je bila isuviše bjedna spram ove prekrasne doline, začudo, nije uopšte kvarila tu ljepotu nego taj kontrast ljepota kao da je potpuno odgovarao jedan drugom. Mislim da bi svaki slikar uprava zaželio da doživi na platnu tu neposudenu ljepotu.

Nedaleko od kuće stršilo je truplo davno oborenog hrasta na kome su se jasno vidjele nagoretine. Tu je stajao vjerovatno čitava desetljeća. Moglo se naslutiti da je oboren uslijed udara groma. Pri samom dnu stabla sjedila je jedna pogurena prilika i ne pomjerajući se ni za momenat prosto se je stapala sa tim nepomičnim truplom hrasta, kao da je i sama prilika postala stablo i tako beživotno čekala da ga vrijeme uništi. Mrak koji je nezaustavljivo nadirao nije pomjerao ni jedan listić na obližnjim stablama kao da je se bojao da ne naruši tu tišinu i ljepotu. Iznenada se je prolomio jedan jedini rik govečeta, koje je htjelo rikom da pomene svog gospodara da je vrijeme muži i spremanje na počinak. Pomjerala se prilika sa panja i bolno uzdahnula, a taj uzdah nije bio odnesen vjetroj jer ni daška nije bilo, već je ostao kao uklesan pa se opet raspao i vratio vlasniku, koji mesto da gleda tu ljepotu smjenjivanja dana sa noći gledao je tužno u zemlju.

Na posjedjeloj glavi vidio se crveni fes omotan žutom ahmedijom koja je bila dosta zaprljana a ispod izbljedjele uolame virila je kragna košulje na kojoj je samo još dva dugmeta stajala. Sjeda brada dosezala je skoro do pola prsa a naborane starčeve ruke jasno su kazivale koliko su napornog posla obavile. Između koljena držao je oguljeni štap. Šareni priglavci bili su

već trošni, a crne kaljače vjerovatno su bile jedina obuća starca. Sve je na njemu tako jadno izgledalo kao što je i kuća tako jadna bila. Opet se je oteo bolni uzdah starca koji je lagano dižući se pričao sa samim sobom. Eee ... moj Bože, prođe još jedan dan i niko ne navrati. Da li će bar sutra nekog nanjet put ovamo, gore ...

Štapom je lagano opipavao tlo i pošao prema kući odakle je se ponovno čula rika govečeta. Po nespretnom starčevom hodmu moglo se je naslutiti da je slijep a i par puta je posrnuo na suve grane kojih je bilo posvuda razbacano.

Laganim umornim korakom starac je stigao do nadstrešnice koja je bila uz kuću i služila kao staja.

Evo me Zekulja ... evooo! Sad će tebe dedo pomusti. E...ee., moja zeka, ni danas nam niko ne dođe.

Goveče kao da je osjećalo da se nešto događa sa njenim gospodarem ispruži glavu i svojim dugačkim jezikom dvaput ga liznu po ramenu. Dvije krupne suze skotrljaše se niz dedino lice i nestadoše u čekinjama brade. Ganula ga je privrženost životinje i bolno diralo njegovu opuštjelu dušu usamljenog života.

Još prije dvije godina sve je bilo drugačije, sjedajući na tronožac vajkao se dedo. Umrije moja sjeda. Tako je uvijek nazivao svoju umrlu ženu. Tim riječima kao da se je pravdao zašto je sada zanemario i kuću i staju pa i samo goveče koje je bilo dosta mršavo i već dugo češagija nije prošla preko nakostriješene sive dlake. Od tog dana umrije sve u meni pa i moj život. Sin koji je bio dosta ružne naravi čim dođe iz Armije napusti svoje roditelje koji su bili u poodmaklim godinama. Tek prije godinu dana stiže njegovo prvo pismo čak iz Australije i javlja da se je dobro snašao i da se već oženio.

Učitelj Mirko, dole iz sela donosio je pisma kad god bi stiglo i ujedno otpisivao dedinom jedinom sinu Kasimu. U predašnjem pismu piše kako ga je pogodila materina smrt a oca je tješio da će i on uskoro vratiti, za posve i da će napraviti novu kuću dole u selu i da će mu lakši biti život. Istina nudio mu je pare da operiše oči, ali kako da ostavi svoju Zekulju nezbrinutu koja ga je toliko godina hranila, pa bilo je i desetak ovaca gore na ispaši.

"Neka sine, dedo je otpisivao, kad ti dođeš, ako Bog da, pa ću onda u bolnicu." Završivši sa mužom, dedo je nespretnim koracima napustio staju i pljuškajući mlijeko ušao u začadlu i jedinu prostoriju kuće. Tek je sada osjetio glad. Cijeli bogovetni dan je presjedio na hrastu i čekao nečeli nekoga nanjeti put do njegove kuće i da mu pročita. Prispjelo pismo od njegovog Kasima, u kome mu, možda javlja, da će još ovoga mjeseca doći. Učitelj se razbolio pa je poslao pismo po jednom prvencu koji još nije znao ni sva

slova i poručio čim ućo prizdravi da će doć.

Radoznalost starca je gušila i obuzimala ga je neka klonulost kad bi pomislio na pismo, jer tu mu je jedina radost i utjeha u usamljenom životu. Koliko ga je puta danas privijao na grudi, koliko ga je puta za ova četiri dana kako je prispjelo poljubio, koliko ga je samo puta omirisao jer mu se pričinjalo da osjeti sina pored sebe, i koliko ga je puta uzdizao prema suncu kao da će ugledati nešto. Al ništa od sveg tog, starčeve zamućene oči koje već dve godine ne vide svijetlost dana i ne razlikuje dan od noći sem ponekad kad osjeti toplotu sunca uzraduje se životu kao i svako prispjelo sinovo pismo. Razmišljao je starac, i zagrabio je jednim začadclim lončetom mlijeko onako neprokuhano jer kada god bi kuhao nije vidjeo pa je svaki puta iskipjelo. Zadržbio je tvrdi komad proje i halapljivo gutao jer cijeli dan nije ništa okusio. Poslije je pronašao začadclu petrolejku i ljuljnuvši je da bi ustanovio dali uopšte ima još gasa zapali je. Njemu nije trebala svijetlost, uvijek mu je bio mrak ali eto palio je svako veće otkada je stiglo pismo, nadajući se da će slučajno neko naići dolinom od njegovih suseljana pa da vide da dedo ne spava. Skidajući kaljače širio se neprijatni miris gume a zatim je bacio još jednu glavnu na ognjište.

Dovuko se do kreveta i kao neka ranjena životinja svalio je svoje umorno tijelo na postelju. Ne skidajući odjeće ležao je tako preko pokrivača razmišljajući o svom životu. Pismo koje je dobio ućuće srca. Da se nekinuo je svoj kaput i bio mu pod glavom. Nije znao šta da preduzme. Selo bilo tako daleko, za čitavo ovoga časa, na kraj svijeta. Pomakle su se ispušne usne starca, i posljednjom snagom volje prošaptao. Buncao je. Ko zna koliko je dugo tu ležao na vlažnoj travi u jesenjoj hladnoj noći.

"Kasimeee ... sineee... Jesili se vratiooo ... Znao sam da ćeš doći! ... Tvoje mi pismo ispalo ... iz ... ruke, paaa...tražeći ga... po sobi... oborih... stolicu na vatru... i eeto... iizgorje... naššaaa ... kućaaa... Siine... šta jee... sa... Zekuljoom...?"

Goveče je tog časa ponovo bolno riknulo i nadnijelo svojim njuškulo i dugačkim jezikom liznulo nagorjele haljine svog vjernog gospodara. Učitelju su se zamagile oči, dotukao ga je ovaj prizor privrženosti; sagnuo je glavu do starca i počeo ga tješiti.

"Jest, baba došo sam, jako ću ostati zaposve kod tebe."

Zasijala je sreća na pačenkome licu starca, pokušao je još nešto reći ali izdala ga je snaga i-klonu tjelo na učiteljevim rukama.

Smirio se za sav svoj život. U jednoj šaci čivrtvo je stegao sinovo još nevtvoreno i nepročitano pismo.

površini i ponekad bi okrenuo se, unazad da vidi svoje zelene tragove koji su se u podnožju brijega već potpuno izgubili. Pognute glave peo se na brežuljak. Zastao je da se malo odmori jer od sela do dedine kuće bilo je devet kilometara. Divio se toj jutarnjoj ljepoti doline koja se kupala u rosi i prvim jutarnjim zracima sunca. Okrenuo je glavu prema starčevoj kući da vidi koliko ga još razdaljine djeli. Protrljao je par puta oči da se uvjeri da ne sanja.

Na mjestu starčeve kuće stršilo je još samo par nagorjelih greda iz kojih se još izvijao dim. Ostao je skamenjen od zaprepaštenja. Požurio je prema zgaristu da vidi šta je sa starcem, da li je još uopšte živ i šta se zapravo dogodilo. Posvuda je bilo zgrenih greda a na mjestu ognjišta stršio je još jedino odžak. Nekaleko od kuće stajala je Zekulja i svojim krupnim i pametnim očima gledala tužno u zgariste nadajući se da će ugledati svog gospodara. Kada je spazila učitelja tužno i oduženo je riknula. Učitelja je obuzela strepnja, osjećao je slabost i jaku mučninu u stomaku. Počeo je da naglas kune jer starca je tako zavoleo kao da mu je rođeni otac. Njegov pravi sin nikada neće osjećati ovoliko praznoću i bol u duši kao učitelj gledajući ovu pustoš pred sobom, i tužni prizor zgarista.

Pošao je oko zgarene kuće i na zadnjem izlazu spazio je zgrčeno starčevu tjelo sa užasnim opekotinama. Mora da je užasno patio. Priskočio mu je i naslonivši uho na mršave starčeve grudi čuo je još sasvim slabe

kućaje srca. Njegov sin bio mu pod glavom. Nije znao šta da preduzme. Selo bilo tako daleko, za čitavo ovoga časa, na kraj svijeta. Pomakle su se ispušne usne starca, i posljednjom snagom volje prošaptao. Buncao je. Ko zna koliko je dugo tu ležao na vlažnoj travi u jesenjoj hladnoj noći.

"Kasimeee ... sineee... Jesili se vratiooo ... Znao sam da ćeš doći! ... Tvoje mi pismo ispalo ... iz ... ruke, paaa...tražeći ga... po sobi... oborih... stolicu na vatru... i eeto... iizgorje... naššaaa ... kućaaa... Siine... šta jee... sa... Zekuljoom...?"

Goveče je tog časa ponovo bolno riknulo i nadnijelo svojim njuškulo i dugačkim jezikom liznulo nagorjele haljine svog vjernog gospodara. Učitelju su se zamagile oči, dotukao ga je ovaj prizor privrženosti; sagnuo je glavu do starca i počeo ga tješiti.

"Jest, baba došo sam, jako ću ostati zaposve kod tebe."

Zasijala je sreća na pačenkome licu starca, pokušao je još nešto reći ali izdala ga je snaga i-klonu tjelo na učiteljevim rukama.

Smirio se za sav svoj život. U jednoj šaci čivrtvo je stegao sinovo još nevtvoreno i nepročitano pismo.